

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

Reverendissimo Perillustri, Ac Clarissimo Viro Domino Domino Joanni
Jacobo Schilling, SS. Theologiæ Doctori, Protonotario Apostolico, Civitatis
Crainburgensis Parocho:

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

REVERENDISSIMO
PERILLUSTRI,

^{AC}
CLARISSIMO VIRO
DOMINO DOMINO

JOANNI
JACOBO
SCHILLING,

SS. Theologiæ Doctore, Protonotario
Apostolico, Civitatis Crainburgensis Parocho:
Cathedralis Ecclesiæ Labacensis Canonico: nec non
ejusdem Ecclesiæ Magni Præfulis, & S. R. I. Princi-
pis in Spiritualibus

VICARIO
GENERALI:
SACERDOTI JUBILATO,

DOMINO DOMINO
PATRONO SUO GRATIOSO.

REVERENDISSIME,
PERILLUSTRIS, ac CLARISSIME
DOMINE.

Uod dubiam vitæ, mortisque
aleam jacturi solent, pro tuendis
Juris universi positionibus Supre-
mum facturus periculum, Testa-
mentum condo. Atque ut ad
omnem legum amissum firmum,
validumque consistat, testis qui-
dem mihi locuples fuerit cele-
berrima Universitas Salisburgensis. Dignare, in lega-
lis roboris auctarium, Tuam Reverendissime Perillu-
stris Domine, quam magnificè sustines, Apostolici
Proto-Notarii demittere auctoritatem, quæ, fulgens
in ære, sigilli expleat Sanctitatem. Si ausim Execu-
torem Testamenti, quem alium, præterquam Te, eli-
gam? Cujus fidei ultimæ tres Ecclesiæ Labacensis
Principum Sigismundi Christophori Comitis ab Her-
(3 ber-

berstein, Francisci Caroli Comitis à Kauniz, & Guilielmi Comitis de Leslie Episcoporum voluntates, in opus cum potestate deducendæ, commissæ fuerant: si constituere debeam, quem potius, quàm Te? Cui me, vix in lucem editus, ex Sacro Regenerationis fonte, ut Fidejussori apud DEUM, totum debeo. En! quantam Tibi, me, résque meas, servandi necessitatem imposuisti; postquam è Sanctissimo Ecclesiæ utero manibûs Tuis susceptum, paterno prope jure, Tuum effecisti! Neque verò metuo, ut Te hujus, tantarum consecutionum fœcundi, beneficii aliquando pœniteat, tantâ constantiâ virum, cujus pectus nulla unquam cujusciam facti pœnitentia subivit: tantâ liberalitate, ut, quò pluribus Tibi quemque nomini- bûs obæratum teneas, hoc majori, ex præscripto Apostoli, titulò, Te omnium debitorem existimes.

Facit hoc, suavi in animum Tuum imperiò innata magnæ Tuæ menti beneficentia, quàm profusa in omnes, tam à divite in omnes DEO fortunata. Certat cum liberalitate Tua Divina munificentia, dum sobrios, tranquillósque, in moderando prosperitatis adlapsu, conatus Tuos feliciter promovit, certa, se in Te Gloriæ suæ solertem habituram Oeconomum, & fidelem bonorum sponsæ suæ dispensatorem. Hinc est, quòd felicitati Tuæ, tanquam suæ, applaudant boni omnes, nemóque, vel pessimus aliquis, invidet, nisi per Te, feliciorum, meliorémque se fieri posse doleat. Hinc, quòd egentissimus quisque, vel infirmas fortunæ suæ reliquias (nisi Tuum, vel ab omni specie cupiditatis alienissimum animum offendere vereretur) in amoris, & obsequii testimonium, deferre cu-

cuperet, plúsque donò suo accepisse, quàm dedisse, sibi videretur.

Atque hæc liberalis animi generositas in Te, Viro, Divinitati singulariè dedito, nihilò minùs laudanda est, quòd in profanis etiam reperiatur; In his non rarò è Philosophicæ vanitatis palude; in Te è Divinæ charitatis fonte, suam ducit originem, & est quoddam veluti segmentum Fluminis, alveum suum superantis; Unde enim tot in pupillorum, viduarúmque commoda suscepta consilia, in contegendam mendicandi verecundiam, in sublevandam communis, atque ostiariæ egestatis inopiam, æris subsidia? Unde in ornandam ad splendorem, ac prope ad delicias usque confovendam, Evangelicæ Paupertatis professionem, impendia, dimanârunt, nisi à fonte collactaneæ Tuæ, virtutúmque Reginæ, charitatis? Non dimidiatæ cujuspiam, sed Divinæ illius, partiúmque nesciæ, quæ, quantum sese liberalitate, miserationéque effundit in homines, tantum zeli ardore erumpit in superos, ad immortalis DEI Gloriam proferendam. Quantos, qualésque Tu huic, Reverendissime Perillustri Domine, erigis triumphos, seu in Parœcia Tua Pastor, seu Cathedralis Ecclesiæ Canonicus, seu Diœceseos Amonensis Principum Vicarius Generalis!

Simul atque Optimus Tuus in Parœcia Antecessor Religiosum Societatis Jesu Institutum amplexus, Gregi suo valedixit, Tui unà, in eodem, in locum suum successuri, accendit desiderium, tam felicibus votis, ut jam ab annis 44. quò in constitutum Tibi Ovile Apostolicum pedem intulisti, sese tanto Pastore beatum gloriatur. Gravioribus modò Diœcesis univer-

fæ

sæ negotiis occupatus, à dilectissimis ovibus, corpore, sæpe numero abstractus, præsentiam Tuam, quâ licet, iis coram exhibes, præstantissimis certè animorum Curionibus, velut totidem oculis, nunquam non vigit, nunquam absens. Templorum nitor, ornatus Altarium, Sacrarum rerum reverentia, Divorum veneratio, Sacramentorum frequentia, Divinarum legum observantia, ardentis tui in DEI Gloriam zeli præsentiam spirant. Verbi DEI, quò subjectum Tibi populum sapientissimus pascis Ecclesiastes, vim, efficaciamque, ad omnem Christianæ honestatis regulam compositi ejusdem moris eloquuntur. Vitæ Tuæ integritas, affectuum, actionumque omnium, ex rationis, virtutisque legibus exacta moderatio, amœnissima in omnes cum gravitate conjuncta affabilitas, quem Te, nisi formam gregis ex animo, atque hominem, de Cœlo lapsum, exhibent; Qui non aliunde, quàm per ostium, ingressus ovile, ingrederis in Sancta Sanctorum, multum orando pro populo DEI, egressusque Sancto operationis studio, circumspicis montes pascuæ tuæ, & virentia quæquæ perquiris: atque adeò ternum illud Pasce, à Pastorum Principe summo ejusdem in terris Vicario inculcatum, ex mente Bernardi, ad apicem imples: Pasce verbò, pasce exemplo, pasce sanctarum fructu orationum.

Verum hæc quidem, majoraque, jam olim Tua Evangelici Pastoris, fuere ornamenta. Jamque Italiæ lauros Theologus decorasti. Jam forensium rerum, causarumque peritiam exhaustisti. Jam Juris Utriusque prudentiam comprehendisti. Jam judicium in, deliberandis rebus perpolivisti, in statuendis subegisti;
æta-

ætatem experiētiā superāsti : eūm à Magno Anti-
stite, Francisco Carolo, primū in partem sollicitu-
dinis, atque ad idem sacri Officii tribunal, Generalis
futurus Vicarius, evocatus es. Quanta muneris hu-
jus dignitatem sapientiā, quantā Principis adversūm
Te æstimatione gesseris, vel is Ipsus manifestum fecit;
quando Clementissima Sua consilia, magnis viris ob-
noxia, non sine offendendæ, cū suæ, tū alienæ,
authoritatis, periculo, sincerius edoctus, Tuis post-
habuit. Novit quippe prudentissimus Princeps, sa-
pientis esse : mutare consilium, ubi æquitatis ratio,
aut sacrarum legum reverentia, in discrimen, vel
præter expectationem, adducitur; maluitque ratam,
firmamque Religionem Episcopi, quàm superstitio-
nem conservare Politici. Successit præmatura,
morte erepto Francisco Carolo, Princeps Gui-
lielmus, Vir undequaque summus: Tu Tibi, Novi
Tecum actum est nihil; successione haud dubia Ge-
neralis Vicarius, Sedem duntaxat commutāsti. Utra
nobilior? Definire vix queam. Franciscus Carolus
Te ferebat in pectore, Guilielmus in oculis. Id, quod
disertis verbis, gravique quondam factō comproba-
vit. Qui meum (ajebat contracto in severitatem,
vultu) qui meum tangit Vicarium, tangit pupillam
oculi mei. Pennam, vel tantillō in Te acutiorem,
in pœnas vocabat, ævum duraturas. Injustam repu-
tabat causam (etiam justam) auctoritati Tuæ inju-
riam. Quō quidem conservandæ existimationis Tuæ
studiō, mihi, non tam muneris Tui dignitatem, quàm
Tumet copiosissimè ornas, sustentasse, quàm pul-
cherrimum Suffragium, quō Te ad Pedum, & Infu-
lam,

)(

lam,

lam, onus, viribus Tuis pār, meritis verò Tuis dignum præmium, provehere moliebatur, declarasse videtur. Nec magno, ad hoc, laborandum erat opere, nisi Tua, & animi demissio, & in Patriam pietas, obstitisset. Satis modestiæ Tuæ fuerat, ad gloriam cum virtute sustinendam, exterarum Ecclesiarum in Labacensem invidia, quâ in prægnantes Titulos, & amplissima decora expetebaris; satis, expeditiones, actionesque Tuas Romanæ Curiae, id est, Orbis terrarum judiciò, comprobari. Satis pietati Tuæ; eam Canonicatûs dignitatem accepisse, quæ illustrandæ Evcharistici Numinis gloriæ facultates Tibi præbeat, & ad æternitatis iter, olim ineundum, Viaticum numeret, facemque præferat.

Ita quidem; & ad Ecclesiasticæ vitæ normam, ad zelantissimis Pastoribus exemplum, ad bonis omnibus profectum, ad correctionem pessimis, ad solatium miseris, ad munificentiam clientibus, & fidelitatem amicis, ad Reipublicæ emolumentum, ad nominis perennitatem, abundanter; Verùm ad Diocesis universæ, ad Principis Sigismundi Felicis, post piissimæ memoriæ Guilielmum, Labacensis Episcopi vota, nondum satis.

Ferebat longe latèque, Tuorum in Amonensem Ecclesiam meritorum magnitudinem, ætatis Tuæ immemor fama: celabat labascentis corporis vires mentis Tuæ vigor: detrahebat annorum numerum virtutum Tuarum copia, atque ipsa ad Generalis Vicarii munus exquisitissima adhuc commoditas Te animo Principis Tui Comitæ à Schrattenbach nunc regnantis Episcopi Labacensis toto, invictoque pondere

dere ingerebat. Subiisti, grātus novō Principi, antiquum onus: Tuleras hoc, inclinatis tandem, quæ mortalis vitæ est necessitas, humeris, nisi eos vis quædam, humanâ prope major, confirmâset.

Subeat, quæso, in mensem Synodi illius, in Universalis Ecclesiæ fastos referendæ, in qua munus hoc Tuum, cedente id, misereantque benemeritæ Senectuti tuæ Principe, in vires, paulò valentiores, devolvere statuisti. Confluxerat Episcopali edicto convocata, novæque actionis pertractandæ famâ excita, frequentissima, si unquam, Diœcesis. Aderat Religiosissimorum Patrum, ac veneranda totius Cleri Amoenensis, in Cathedrali Basilica, congregata Synodus, clavum tenente eodem Antistite; cum Tu demisso primum poplite gratias Principi agere, existimatorum, in gesto hætenus munere, errorum veniam poscere: tum solita amœnitate ad Religiosissimum cœtum conversus, à demississima animi Tui reverentia dictata, verba facere vix aggressus, leni quodam, mixtoque sacro horrore murmure, non obscuro præsentis Numinis indice, commonefactus; ac demum erumpente è sacro Senatu voce, interpellatus es. Quid agis, Pater? Eccur nos desolatos relinquis? Cessa annos, nostro Tui amoris nondum elapsos; cessa Senectam, Senectutis labe immunem, causari. Maſce animi! sustine onus, æterno gloriæ pondere pensandum. Perge magni Principis Tui gratiam, nostrarumque erga Te voluntatum promptitudinem, experiri. Noli Diœcesis universæ spem, votaque incidere, quibûs Tibi non tantum Sacerdotis, sed & Parochi, sed & Vicarii Generalis Jubilæum imprecatur.

)( )(2

Ex

Ex inopinato modestiæ Tuæ eventu, & jucundissima affectuum pugna Tibimet mox restitutus, perorantis amoris excessui cedendum, Synodi universæ applausibus morem gerendum, liquefcenti in Principis oculis solatio, suavissimoque annutui obtemperandum esse ratus, collectis viribus, procumbens jam in alienos humeros Vicarii Generalis munus, iterum sustulisti.

Quantam hæc una, solaque actio Laudum Tuarum (dum crubescere eas amplius non poteris) Oratori, tardè nascituro, subiciet materiam. Harum ego nec auditor, nec optatæ immortalitati Tuæ superstes esse cupiam: affatim contentus, si vel tantillum Testimonii, cujusmodi hasce, à me propugnatas Theses, cum annexis ex Universo Jure positionibus, Subjectionis erga Te meæ, inter res, juris, proprietatisque Tuæ, aliquando inveniatur.

*Reverendissimæ, Perillustri, ac
Clarissimæ Dominationis Tuæ*

*Humillimus Clien*s

FRANCISCUS DE PRESCHERN
IN HELDENFELD.

AP-